

Brussel-Halle-Vilvoorde moet wel degelijk gesplitst

Matthias Storme is van mening dat het arrest 73/2003 van het Grondwettelijk Hof wel degelijk een splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde oplegt.

Matthias Storme

Het arrest nr. 73/2003 van 26 mei 2003 van het Grondwettelijk Hof heeft inderdaad niet beslist dat er noodzakelijk een provinciale kieskring moet komen, maar het klopt niet dat het arrest ruimte laat voor een niet-splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde (behalve in het geval alle kieskringen zouden worden afgeschaft). Ook bij een terugkeer naar arrondissementele kieskringen zou er op basis van de specifieke redenering van het arrest een splitsing van 'BHV' moeten plaatsvinden. Wel kan men in het arrest lezen dat er daarnaast maatregelen kunnen worden genomen voor de bescherming van minderheden.

Een arrest van het Arbitragehof wordt geveld in een bepaald type procedure en heeft een bepaalde structuur. Het arrest in kwestie is geveld in het kader van een procedure tot nietigverklaring van een wet, wegens strijdigheid met bepalingen van de Grondwet. Die bepalingen moeten door de verzoeker worden aangevoerd en het Hof toetst dan aan de ingeroepen bepalingen. Men moet dus op de eerste plaats de grief lezen vooraleer de motieven te interpreteren die er een antwoord op zijn.

Die grieven ken ik maar al te goed, want als advocaat van de 'verzoekers in de zaak 2617' (de N-VA, enkele kandidaten van de N-VA en leden van de N-VA uit Vlaams-Brabant en Henegouwen) heb ik ze zelf geschreven.

LEUVEN

De eerste grief ging over de verhouding tussen het arrondissement Halle-Vilvoorde en het arrondissement Leuven, de tweede grief op de verhouding tussen Vlaams-Brabant in het algemeen en Halle-Vilvoorde in het bijzonder en Brussel. Wanneer sommigen zeggen dat het arrest de kieswet enkel ongrondwettig verklaarde waar het de Leuvenaars discrimineerde, is dat duidelijk onjuist.

In antwoord op de eerste grief werden een reeks bepalingen van de kieswet geschorst bij arrest nr. 30/2003 van 26 februari 2003, en vervolgens vernietigd bij arrest nr. 73/2003. De belangrijkste reden hiervoor was dat 'doordat het aantal kandidaten dat wordt verkozen in de kieskringen Brussel-Halle-Vilvoorde en Leuven niet afhangt van de respectieve bevolkingscijfers van die kieskringen, wordt aan de kiezers en de kandidaten van twee van de kieskringen van het Rijk op discriminerende wijze de waarborg ontzegd waarin artikel 63 van de Grondwet voorziet'.

In het arrest over de schorsing besliste het Arbitragehof dat de tweede grief bij de behandeling van de zaak ten gronde diende te worden onderzocht'.

BHV

De tweede grief (had) betrekking op het feit dat de provincie Vlaams-Brabant, in tegenstelling tot de andere provincies, geen kieskring voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers uitmaakt. Volgens de verzoekende partijen doorkruisen de bestreden bepalingen op discriminerende wijze de artikelen 1 tot 5 van de Grondwet doordat het arrondissement Halle-Vilvoorde deel uitmaakt van de provincie Vlaams-Brabant, het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlandse taalgebied en over de ganse lijn bij het arrondissement Leuven hoort

en gescheiden is van het arrondissement, Gewest en taalgebied Brussel, terwijl in de andere provincies de kieskring samenvalt met de provincie. Bovendien hebben de bestreden bepalingen tot gevolg dat de verzoekers in twee taalgebieden campagne moeten voeren. Het is in antwoord op deze grief dat de bestaande kieskring BHV ongrondwettig werd verklaard.

Het kan geen kwaad eraan te herinneren dat de artikelen 1 tot 5 GW, die dus door de kieskring op discriminerende wijze werden doorkruist, gaan over de indeling van België in gewesten en gemeenschappen (artikel 1), met name drie gemeenschappen (artikel 2) en drie gewesten (artikel 3), de indeling in vier taalgebieden (artikel 4) en de indeling van het Vlaamse en Waalse gewest in elk vijf provincies (artikel 5). BHV doorkruist deze indeling van het land op discriminerende wijze omdat enkel een deel van Vlaanderen, nl. Halle-Vilvoorde, in electoraal opzicht aan de logica van art. 1 tot 5 van de Grondwet wordt onttrokken (en bv. ook niet Waals-Brabant, of

Henegouwen waar een reeks gemeenten met faciliteiten voor Nederlandstaligen liggen).

'Door de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde te handhaven, behandelt de wetgever de kandidaten van de provincie Vlaams-Brabant op een andere wijze dan de kandidaten van de andere provincies vermits, enerzijds, zij die kandidaat zijn in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde in concurrentie moeten treden met kandidaten die elders dan in die provincie kandideren, en, anderzijds, zij die kandideren in de kieskring Leuven niet op dezelfde wijze worden behandeld als zij die kandideren in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde'. Deze overweging kan niet anders worden uitgelegd dan dat de kandidaten van Vlaams-Brabant gediscrimineerd worden.

GEEN ANDERE REMEDIE

Die ongrondwettigheid kan dus niet verholpen worden door terug zogenaamde arrondissementele kieskringen in te voeren. Ook dan zouden de kandidaten van

COLUMN | RUDY VERBEKE

Legislatieve diarree

© WVV

Je krijgt de indruk dat de ministers en de federale parlementleden bij het einde van de legislatuur aan collectieve herverkiezingsangst leden. Blijkbaar vreesden ze dat ze nog een allerlaatste kans kregen om hun ideeën in de vorm van wetten ten dienste van het land te stellen. Een legislatieve diarree was het gevolg: een grondige wijziging van het echtscheidingsrecht, een vernieuwde huurwet, belangrijke ingrepen in het procesrecht. Het werd vlug door de parlementaire molen gedraaid, als was het gehakt.

Dat er voor het einde van een legislatuur zoveel mogelijk geoogst wordt, is een normaal politiek procédé. Het is evenwel bijzonder dat op korte tijd zoveel wetten veranderden die in de dagelijkse praktijk van de doorsnee advocaat en rechter aan de orde zijn. De practici konden tijdens de zomermaanden flink studeren.

De eerste analyses van de nieuwe wetten verkopen als zoete broodjes en op talrijke massastudiedagen

wordt ijverig nota genomen van de opinies van de leermeesters. Zo verenigen nieuwe wetten de juristengemeenschap in het besef dat wij geen alweertkieren zijn en altijd student blijven. In de wandelgangen wordt wat gemord en getwijfeld aan de noodzaak van de veranderingen, terwijl wij voorheen collectief van mening waren dat het procesrecht beter kon, dat het echtscheidingsrecht niet meer bij de tijd was. Wij zijn niet vaak en vlug tevreden.

Bij iedere wetswijziging worden wij er ook aan herinnerd dat niets menselijks de wetgever vreemd is, zeker als er haastig gewerkt werd. Een voorbeeld: in een aanpassing van de woninghuurwet wordt het principe vastgelegd dat huurovereenkomsten voortaan schriftelijk moeten worden aangegaan. De partijen kunnen zich tot de rechter wenden om een schriftelijke overeenkomst op te stellen, te vervolledigen of te ondertekenen als de contractpartner niet meewerkt. Dat is klare taal. Maar dan komt het: 'Een voorafgaande mondelinge overeenkomst tussen de partijen perkt de

bevoegdheid van de rechter in'. Wie kan daar chocola van maken? Kunnen mondelinge afspraken tussen de partijen de materiële bevoegdheidsregels wijzigen? Neen, natuurlijk niet. Als je het voorschrift wilt begrijpen, moet je de voorbereidende werken onderzoeken en aan studiedagen deelnemen.

De wetgever is er gerust in. Uiteindelijk komt alles terecht. Advocaten vinden weliswaar de gaatjes, maar de rechters plamuren ze wel dicht. Als een gat alleen maar vergroot door er aan te morrelen of als sommige bepalingen onuitvoerbaar of tegenstrijdig zijn, dan is er nog altijd de reparatiewetgeving en als daarin iets vergeten werd, dan is het niet verboden de reparatiewet te repareren. Meer dan 300 jaar geleden verkondigde Jean Jacques Rousseau al omineus: 'Goede wetten leiden tot betere (wetten), slechte tot slechtere'.

Helaas, *pobody is perfect*.

(De auteur is praktijklector aan de Vrije Universiteit Brussel)

> Vlaams-Brabant gediscrimineerd worden en zouden de bepalingen van artikel 1 tot 5 van de Grondwet doorkruist worden. Er zijn maar weinig grondwettelijke oplossingen mogelijk zonder splitsing van BHV. Eigenlijk is er maar één: de afschaffing van alle kieskringen en de invoering van één nationale kieskring voor de Kamer. Maar dat is een ander debat. Sommige interpretatoren zijn ook misleid door het feit dat het arrest benadrukt dat het door de invoering van provinciale kieskringen is dat de handhaving van de kieskring BHV verschillen in behandeling creëert die niet bestonden vóór de wet van 13 december 2002 (overweging B.9.3.). Maar men mag niet vergeten dat in het soort procedure waarin het arrest werd geveld (de vernietigingsprocedure) wetten slechts gedurende zes maanden kunnen worden

aangevochten. Aangezien de kieskring BHV bleef bestaan, moest het Hof uitleggen dat er wel degelijk iets veranderd was door de wet van 13 december 2002; zoniet zou men eigenlijk een oude regeling aanvechten. Men kan uit die overweging dus niet afleiden dat een terugkeer naar de oude arrondissementele kieskringen zonder splitsing van BHV grondwettig zou zijn.

Het Hof heeft wel gesteld dat niet elk verschil in behandeling tussen de provincies ongrondwettig moet zijn. Een nieuwe samenstelling van de kieskringen in de vroegere provincie Brabant zou gepaard kunnen gaan met bijzondere modaliteiten die kunnen afwijken van degene die gelden voor de andere kieskringen, om de gewettigde belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in die vroegere provin-

cie te vrijwaren.

Die bijzondere modaliteiten mogen niet in strijd zijn met het globale evenwicht binnen de Belgische federatie. De parameters van dat evenwicht zijn aangegeven in de eerste artikelen van de Grondwet. Zij vereisen een duidelijke reciprociteit in dubbel opzicht:

- maatregelen ter bescherming van de Franstaligen als minderheid op Belgisch vlak moeten hun keerzijde vinden in maatregelen ter bescherming van de Nederlandstaligen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;

- maatregelen ter bescherming van Fransstaligen in het ééntalig Nederlands taalgebied moeten hun keerzijde vinden in gelijkaardige maatregelen ter bescherming van de Nederlandstaligen in het ééntalig Frans taalgebied.

Om die reden kan een splitsing van BHV niet gepaard gaan met maatregelen ten gunste van Franstaligen in Vlaanderen die niet evenzeer zouden gelden ten gunste van Nederlandstaligen in Waals-Brabant en/of Henegouwen. Het bestaan van faciliteitengemeenten in Vlaams-Brabant kan geen rechtvaardiging zijn voor het verstoren van dit evenwicht ten nadele van Vlaams-Brabant, aangezien dergelijke gemeenten in meerdere provincies aanwezig zijn, en er in andere provincies ook geen bijzondere regels gelden; behalve in beperkte mate in Komen en Voeren.

(De auteur is advocaat en buitengewoon hoogleraar aan de KU Leuven)

Een integrale versie van deze tekst is te vinden op www.storme.be

Wet handelspraktijken blijft hopeloos verouderd

In nr. 153 van *De Juristenkrant* beschreef professor Steennot uitvoerig de nieuwigheden in de wet handelspraktijken na aanpassing aan de richtlijn oneerlijke handelspraktijken. Volgens professor Jules Stuyck is de omzetting niet alleen onvolledig, maar ook een gemiste kans om de verouderde wet grondig te hervormen.

Jules Stuyck

De wet handelspraktijken (WHPC) bevat verplichtingen en verboden om eerlijke mededinging en de bescherming van de consument te verzekeren. Door omzetting van Europese richtlijnen zijn aan de WHPC regels toegevoegd om de consument te beschermen tegen onrechtmatige bedingen, bij verkoop op afstand en verkoop buiten bedrijfsruimten. Dankzij de efficiënte vordering tot staking voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel wordt de wet vaak en in toenemende mate ook in het belang van de consument toegepast.

Centraal in de wet zijn de artikelen 93 en 94. Deze bepalingen verbieden elke met de eerlijke handelsgebruiken strijdige daad waarbij een verkoper één of meer andere verkopers in zijn beroepsbelangen schaadt of kan schaden, en elke met de eerlijke handelsgebruiken strijdige daad waarbij een verkoper de beroepsbelangen van één of meer consumenten schaadt of kan schaden.

Op 11 mei 2005 zag de richtlijn oneerlijke handelspraktijken (2005/29 EG) het licht. Die richtlijn is een instrument van totale harmonisatie, waardoor de lidstaten voor de reglementering van de handelspraktijken van ondernemingen tegenover consumenten geen afwijkende regels mogen handhaven. Enerzijds moeten de lidstaten de verboden die de richtlijn invoert overnemen. Anderzijds mogen zij geen verboden handhaven waarin de richtlijn niet voorziet.

De lidstaten moesten de richtlijn voor 12 juni 2007 omzetten. De omzettingbepalingen moeten uiterlijk op 12 december 2007 van kracht worden. De richtlijn is in België op tijd omgezet, wat eerder uitzondering dan regel is.

De nieuwe wet neemt de algemene norm

en het verbod van misleidende en agressieve handelspraktijken uit de richtlijn getrouw over, evenals de lijst van in alle omstandigheden verboden handelspraktijken.

DISPROPORTIONEEL EN SYSTEEMINCONSISTENT

Toch is de omzetting onvolledig. Bovendien gebeurt ze op een wijze die de bestaande wet nodeloos ingewikkeld maakt door bijvoorbeeld nieuwe bepalingen tussen de bestaande bepalingen in te lassen en aan sommige begrippen (zoals dat van 'consument') verschillende definities te geven, naargelang het gaat om relaties tussen verkopers of relaties tussen verkopers en consumenten.

Het ingewikkelde en niet-sluitende verkopersbegrip van de WHPC wordt gehandhaafd. Waarom niet het ondernemingsbegrip van de richtlijn overnemen, zoals ook in de wet economische mededinging het ondernemingsbegrip uit het EG-kartelrecht werd overgenomen? Welke rechtvaardiging bestaat er voor een aparte regeling voor vrije beroepen en voor het niet-toepassen van de nieuwe bepalingen op een reeks ondernemingen die noch onder het verkopersbegrip noch onder het begrip vrij beroep vallen? Op dat punt werd de richtlijn dus andermaal niet juist omgezet.

De nieuwe wet handhaaft ook de bestaande verboden van onder meer verkoop met verlies, gezamenlijk aanbod, aankondigingen van prijsverminderingen tijdens de sperperiodes en openbare verkoop van nieuwe koopwaren. Die praktijken staan nochtans niet op de lijst van de bijlage bij de richtlijn. Zij mogen niet als zodanig verboden worden, maar enkel in een concreet geval, wanneer de rechter vaststelt dat ze in strijd zijn met de eisen van de professionele toewijding en het economische gedrag van de gemiddelde consu-

ment verstoren of kunnen verstoren.

De argumentatie die de regering heeft bedacht om de handhaving van die bepalingen te rechtvaardigen, heeft de Raad van State niet kunnen overtuigen. Begrijpelijk. Die argumentatie luidt als volgt: de richtlijn definieert 'handelspraktijken' als praktijken die rechtstreeks verband houden met de verkoopbevordering of de verkoop. Welnu, de regels over verkoop met verlies, aankondigingen van prijsverminderingen, uitverkoop, solden zijn zelf verkoopbevordering, en blijven dus buiten het geharmoniseerde gebied.

De regering heeft aan een advocatenkantoor een studie gevraagd om te onderzoeken hoe de WHPC op langere termijn grondig moet worden herzien. Het is nog afwachten wat de regering dan zal doen. Beslist zal de omzettingstermijn van de richtlijn op dat moment al lang verstreken zijn.

Tijdens de bespreking in de Kamer is gebleken dat vooral de middenstandsorganisaties aandrongen op het behoud van de bestaande regels over verkooppromotie. Ook de consumentenorganisaties hebben geen kritiek geuit op de wijze waarop de richtlijn wordt omgezet. Zij hebben wel geijverd voor de inlassing van een bepaling waardoor de consument die een over-

eenkomst heeft gesloten 'ingevolge een oneerlijke handelspraktijk' binnen een redelijke termijn de terugbetaling van de betaalde sommen kan eisen zonder teruggave van het geleverde product of de verleende dienst. De uiteindelijke tekst van de wet zwakt dat voorstel af. Het recht op terugbetaling geldt alleen automatisch bij bepaalde oneerlijke praktijken. Bij andere praktijken die op de lijst van de richtlijn staan, kan de voorzitter de terugbetaling bevelen. Deze disproportionele en systeem-inconsistente ingreep in het verbin-

tenissenrecht valt te betreuren. De nieuwe wet is een gemiste kans. De omzetting van de richtlijn had de gelegenheid kunnen zijn om een hopeloos verouderde wet grondig te hervormen door overbodige verboden en reglementeringen te schrappen.

(De auteur is buitengewoon hoogleraar aan de rechtsfaculteit van de KU Leuven en advocaat)

Wet van 5 juni 2007 tot wijziging van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, B.S. 21 juni 2007

LEZERSBRIEVEN

Wandelgangen

Met enige tristesse las ik het kattebelletje in de 'Wandelgangen' van *De Juristenkrant* nr. 153. Tristesse omdat ik niet vooraf werd gecontacteerd over het berichtje. Dan zou ik kunnen zeggen hebben dat ik helemaal geen diaken ben, noch dat ik samen met Jean Laenens in dezelfde parochie actief ben geweest. Onafgezien van de onvermijdelijke vraag naar de nieuwswaarde van dit bericht in *De Juristenkrant*, zou ik ook kunnen zeggen hebben dat ik van mijn betreurde patroon altijd heb geleerd dat je wat je doet in je werkomgeving en je privé-omgeving steeds strikt gescheiden dient te houden. Dat heet dan professioneel handelen. Zo is je overtuiging bijvoorbeeld, en de wijze waarop je die beoefent, strikt privé. Je gooit zoiets niet te grabbel in een kattebelletje. Maar professionaliteit is niet iedereen gegeven, jammer.

Dirk Scheers

Noot van de redactie:

De redactie vond dit feit relevant om te melden, temeer omdat op de begrafenis een aanzienlijk deel van de juridische academische wereld en de Antwerpse balie aanwezig waren, waardoor het de loutere privésfeer oversteeg.

Jean Laenens was geen diaken, maar voorzitter van de Kerkraad.